

HELSINGIN YLIOPISTO 30.10.2001
Saap 02.11.2001 135/528/2001

Dnro 1375/0310/2001

REHTORI MAHJIKKAMAKI
SOHALAMO NURKO
WIKHELMSSON LAIHO
NIINILUOTO VASTUN E. HAHALAINEN
SUOKKO TIEDEKUNNAT
S. LAHTI LAITOKSET
MÄKILÄÄ ERILL. LAITOKSET
I. HYVÄRINEN
RIIKONEN

Yliopistoille

Tutkijakoulumäärärahan (2003-2006) haettavaksi julistaminen

Valtioneuvoston 29. joulukuuta 1999 hyväksymässä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 1999 - 2004 todetaan, että tutkijakoulujen määräaikaisuus, kilpailuun perustuva valintaprosessi, yhteistyö ja valtakunnallisuus vakiinnutetaan ja koulutus suunnataan aloittaisen tohtoritarpeen mukaan.

Kehittämissuunnitelman mukaan tutkijakoulujärjestelmää vahvistetaan niin, että riittävän laaja ja monipuolinen asiantuntemus korkeatasoisessa tutkimustoiminnassa ja tietoyhteiskunnan rakentamisessa voidaan turvata. Tutkijakoulujärjestelmää laajennetaan niin, että tutkijakouluista tulee keskeinen väylä tohtorintutkintoon.

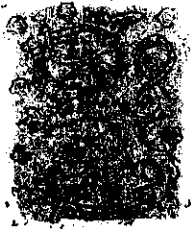
Tutkijakoulut ovat määräaikaisia, tieteellisen kilpailun perusteella valittuja ohjelmia, joissa opetus ja työskentely järjestetään niin, että opiskelu on päätoimista ja tohtorin tutkinto voidaan suorittaa neljässä vuodessa.

Tutkijakoulujärjestelmän toiminnan tavoitteiksi on asetettu:

- tutkijankoulutuksen laadun ja tasokkuuden kohoaminen
- tutkijankoulutuksen tehostaminen ja väittelyjen alentaminen
- tutkijanuran ammattimaistuminen
- jatkokoulutuksen suunnitelmallisuuden lisääntyminen
- yliopistojen ja tutkimuslaitosten yhteistyön lisääntyminen
- tutkimustyön ohjaamisvastuun selkeytyminen
- kansainvälisen koulutus- ja tutkimusyhteistyön lisääntyminen

Vuoden 1999 alussa alkaneiden tutkijakoulujen kausi päättyy vuoden 2002 lopulla. Tutkijakouluista vapautuvat noin 1000 tutkijaopiskelijapaikkaa asetetaan haettaviksi tällä kirjeellä ja hakuaika päättyy 15. päivänä helmikuuta 2002. Tutkijakoulupaikkoja voi hakea sekä nykyisten koulujen jatkorahoitukseen että uusien tutkijakoulujen perustamista varten aloille, joille perustellusti tarvitaan tehostettua tutkijankoulutusta. Haettavana ovat myös paikat tutkijakoulujen tieteellistä koordinaatiota varten. Opetusministeriön tarkoituksena on vuoden 2002 alkuun mennessä selvittää mahdollisuuksia osoittaa tutkijakoulujärjestelmään lisäpaikkoja strategisesti tärkeille aloille.

Tutkijakoulujärjestelmää kehitettäessä otetaan huomioon tohtoritarve eri tieteenaloilla. Siksi hakemuksiin tulee liittää perustellut arviot asianomaisen alan tohtoritarpeesta. Tavoitteena on edelleen lisätä tutkijankoulutuksen systemaattisuutta ja monipuolisuutta. Erityisesti pyritään edistämään nuorten ja naisten mahdollisuuksia päästä tutkijanuralle.

OPETUSMINISTERIÖ

MERITULLINKATU 10, HELSINKI

PL 29

00023 VALTIONEUVOSTO

PUH. (09) 134 171

FAX (09) 135 9335

ota.sakunimi@minedu.fi

Undervisningsministeriet

Sjötullsgatan 10, Helsingfors

PB 29

00023 Statsrådet

Tel. (09) 134 171

Fax (09) 135 9335

för.estername@minedu.fi

MINISTRY OF EDUCATION

MERITULLINKATU 10, HELSINKI

P.O. BOX 29

FIN-00023 GOVERNMENT

FINLAND

TEL. +358 9 134 171

FAX +358 9 135 9335

giveu.surname@minedu.fi

Ministère de l'Éducation

Meritullinkatu 10, Helsinki

B.P. 29

FIN-00023 Gouvernement

Finlande

Tél. +358 9 134 171

Fax +358 9 135 9335

pe.cunome@minedu.fi

www.minedu.fi

Koulutuksen tulee liittyä läheisesti yliopistojen omiin vahvoihin tutkimusaloihin, tutkimuksen huippuyksiköihin tai toimiviin tutkimusverkostoihin. Tavoitteena on tukea monitieteisiä tutkimusverkostoja, joissa on riittävän vahvoja yksittäisiä tutkimusryhmiä. Tutkijakoulujen välistä yhteistyötä tulisi lisätä ja kansainvälisyydellä tulisi olla keskeinen sija toiminnassa. Tutkijakouluissa voi olla mukana yliopistojen ulkopuolisia tahoja ja päätoimisia tutkijaopiskelijoita myös yliopistojen ulkopuolisella rahoituksella. Yhteistyötä yliopistojen, tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän välillä tulee edelleen lisätä.

Yliopistot osoittavat esitykset Suomen Akatemialle, jonka tehtävänä arvioida yliopistojen tekemät tutkijakouluhakemusten tieteellinen taso sekä niissä annetun tutkijankoulutuksen laatu ja suunnitelmallisuus. Jatkorahoituksen kohdalla arvioidaan tutkijakoulun jo osoittama tuloksellisuus.

Esitykset tulee tehdä Suomen Akatemian ao. toimikunnalle 15 helmikuuta 2002 mennessä. Akatemian laatimat ohjeet arviointia sekä määräraahakua varten ovat tämän kirjeen liitteenä.

Opetusministeriö tekee tutkijakouluja koskevat määrärahapäätökset kesällä 2002 Suomen Akatemian tieteellisen arvioinnin ja tutkijakoulujen seurantaryhmän tekemän esityksen perusteella.

Opetusministeri

Maija Rask

Ylitarkastaja

Marja Pulkkinen

LIITE: Suomen Akatemian ohjeet tutkijakouluhakua varten

Tiedoksi:
Kauppa- ja teollisuusministeriö
Suomen Akatemia
Tekes
Tutkijakoulut
Valtion tutkimuslaitokset
Suomen tiedeinstituutit

OPETUSMINISTERIÖN TUTKIJAKOULUMÄÄRÄRAHOJEN HAKUOHJE

Suomen Akatemia arvioi tutkijakouluja koskevien esitysten tieteellisen tason ja niissä annetun tutkijankoulutuksen laadun ja suunnitelmallisuuden. Opetusministeriö tekee rahoitusta koskevat päätöksensä kesällä 2002. Rahoitus on suunniteltu nelivuotiseksi alkaen vuoden 2003 alusta.

Opetusministeriön kirjeeseen viitaten Suomen Akatemia pyytää yliopistoilta **esityksiä**, jotka voivat koskea

1. uusien tutkijakoulujen perustamista
2. vuonna 2002 päättyvien tutkijakoulujen rahoituksen jatkamista
3. vuonna 2002 (tai aiemmin) aloittaneiden tutkijakoulujen laajentamista tai uudelleen organisoimista

Kohdissa 2 ja 3 mainituilta tutkijakouluilta pyydetään myös **raporttia** tuloksellisuuden arviointia varten.

ESITYKSET

Esitysten tulee sisältää seuraavat tiedot:

I TUTKIJAKOULUN TOIMINTA-AJATUS JA TOIMINNAN ORGANISOINTI (korkeintaan yksi sivu)

- tutkijakoulun nimi suomeksi ja/tai ruotsiksi ja englanniksi sekä tutkijakoulun www-osoite
- vastuullisen johtajan nimi ja virkapaikka (liitteenä ansioluettelo)
- hakemuksen luonne (uuden tutkijakoulun perustaminen, nykyisen tutkijakoulun jatkaminen, laajentaminen, uudelleen organisoiminen)
- haettavien tutkijaopiskelijapaikkojen määrä vuosille 2003-2006
- tutkijakoulun tämänhetkisten opetusministeriön rahoittamien paikkojen määrä (paikat 1999-2002, 2002-2005)
- tutkijakoulun toiminta-ajatus lyhyesti luonnehdittuna ja tutkijakoulun tutkimusalat Suomen Akatemian luokituksen mukaan
- vastuullinen yliopisto sekä tutkijakouluun kuuluvat yhteistyöyliopistot, tutkimuslaitokset ja muut organisaatiot
- johtoryhmän kokoonpano ja tehtävät

II TOIMINTASUUNNITELMA 2003-2006

- tutkijakoulun opetus- ja ohjausjärjestelyt
- tutkijakoulun toiminnan kansainvälisyys ja liikkuvuuden tukeminen
- perustelut esitettävän tutkijakoulun tarpeelle mukaan luettuna arvio ja perustelut tohtorien tarpeesta tutkijakoulun edustamalla alalla
- selvitys siitä, miten tutkijakoulu edistää naisten tutkijanuran esteiden poistamista ja tasapainoisen sukupuolijakauman saavuttamista tutkijakoulun edustamalla alalla

III RESURSSISUUNNITELMA

- opetusministeriöltä ja muilta rahoittajilta haettavien tutkijaopiskelijapaikkojen lukumäärä
- mahdollisen koordinaattorin tarve ja tehtävät
- muu tarvittava rahoitus rahoituslähteittäin

RAPORTTI TUTKIJAKOULUN TOIMINNASTA

Jatkorahoitusta hakevilta pyydetään edellä esitetyn lisäksi **raporttia** tutkijakoulun toiminnasta vuosilta 1999-2001. Suomen Akatemia arvioi jatkorahoituksen kyseessä ollen tutkijakoulun tason ja tuloksellisuuden. Uusilta, toimintansa vuonna 2002 aloittaneilta tutkijakouluilta pyydetään raporttia soveltuvien osin.

Raportin tulee sisältää seuraavat tiedot:

I TUTKIJAKOULUN TOIMINTA-AJATUS JA TOIMINNAN ORGANISOINTI

Vain, mikäli eri kuin esityksessä (ks. kohta I edellä).

II TUTKIJAKOULUN TOIMINTA (kohdat 1-4)

1. Tiedot tutkijaopiskeliijoista

- valintamenettely ja -perusteet sekä tiedot hakijamääristä ja täytettävänä olleista paikoista (lisäksi selostus varalistalle valitsemisesta ja siitä, miten varalistaa on käytetty)
- luettelo **päätoimisista** tutkijaopiskeliijoista:
 - nimi, sukupuoli, syntymävuosi, kansalaisuus
 - perustutkinto ja sen suoritusvuosi
 - tutkijakouluun liittymisvuosi ja –kuukausi ja opiskeluaika tutkijakoulussa kuukausina
 - yliopisto, tutkimusala, väitöskirjan ohjaaja(t)
 - mahdollinen lisensiaatin tutkinto ja sen suoritusvuosi
 - tohtorin tutkinnon suoritusvuosi tai arvioitu väittelyajankohta
 - päätoimisten tutkijaopiskelijoiden rahoituslähteet (opetusministeriön tutkijaopiskelijapaikka, Akatemian A20-tutkijankou-

lutuspaikka, Akatemian hankerahoitus, yliopisto, säätiö, elinkeinoelämä, jne.)

- opetusministeriön rahoittamien tutkijaopiskelijoiden palvelusuhteiden kesto ja palkkausperuste (myös mahdolliset palkanlisät)
- työn ohessa ja sivutoimisesti opiskelevien tutkijaopiskelijoiden määrä (nimi, sukupuoli, syntymävuosi ja kansalaisuus)
- keskeyttäneiden opiskelijoiden lukumäärä ja keskeyttämisen syy, mikäli se on tiedossa
- tiedot tohtorin tutkinnon suorittaneiden lukumäärästä ja sijoittumisesta (esim. yliopisto, tutkimuslaitos, elinkeinoelämä, ulkomaat)

2. Selvitys opetus- ja ohjausjärjestelyistä

- luettelo ohjaajista (nimi, tutkinto, asema yliopistossa/muussa tutkimusorganisaatiossa)
- järjestetyt kurssit (nimi, opintoviikko- tai tuntimäärä ja opiskelijamäärä)
- mahdolliset muut koulutus- ja ohjausjärjestelyt

3. Tutkijakoulun toiminnan rahoitus

- opetusministeriön rahoitus (tutkijanopiskelijapaikat, koordinaattori)
- Suomen Akatemian rahoitus
- yliopistojen rahoitus
- muu rahoitus (myös elinkeinoelämä ja ulkomainen)

4. Kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö

- miten yhteistyö ja koordinaatio kansallisella tasolla on toteutettu (yliopistot, toiset tutkijakoulut, elinkeinoelämä jne.)
- miten yhteistyö ja liikkuvuus kansallisella ja kansainvälisellä tasolla on toteutettu tutkijankoulutuksessa (kurssit, vierailut yms.)
- tiedot opiskelijoiden työskentelystä ja kurssi/konferenssimatkoista ulkomaille

III TUTKIJAKOULUN OPISKELIJOIDEN TIETEELLINEN JULKAISUTOIMINTA

- tutkijakoulusta valmistuneet väitöskirjat (väittelijän ja väitöskirjan nimi, väitösajankohta, kuukausi ja vuosi, arvosana)
- selvitys tutkijakoulun opiskelijoiden muusta keskeisestä tieteellisestä julkaisutoiminnasta

IV TUTKIJAKOULUN ITSEARVIOINTI

Analyysi tutkijakoulun vahvuuksista, heikkouksista, uhista ja mahdollisuuksista koskien ainakin seuraavia asioita:

- miten tutkijakoulu on oman käsityksensä mukaan onnistunut tutkijakoulujärjestelmän tavoitteiden toteuttamisessa
- mitkä syyt ovat mahdollisesti haitanneet tavoitteiden saavuttamista
- miten tutkijakoulu on onnistunut toteuttamaan opetus- ja ohjausjärjestelyt
- yhteistyö tutkijakoulun sisällä (koskee erityisesti verkostokouluja)

TUTKIJAKOULUESITYSTEN TOIMITTAMINEN

Tutkijakoulusta vastaava yliopisto toimittaa ohjeiden mukaan laaditut suomen- tai ruotsin- tai englanninkieliset esitykset toimikunnittain lajiteltuna Suomen Akatemiaan. Yhdestä tutkijakoulusta toimitetaan vain yksi esitys. Esityksessä tulee olla luettelo niistä tutkijakouluista, joista yliopisto vastaa. Esityksellä haetaan **vain opetusministeriön määrärahaa A18 tutkijaopiskelija-paikkoihin ja mahdollisiin koordinaattoreihin**. Opetusministeriö tekee rahoitusta koskevat päätöksensä kesällä 2002. Mahdollista Suomen Akatemian tukea koskeva hakemus tehdään vasta opetusministeriön tekemän päätöksen jälkeen syyskuun loppuun mennessä 2002.

Esitykset toimitetaan **kymmenenä kappaleena** osoitteella

Suomen Akatemia
Kirjaamo
PL 99, 00501 Helsinki

viimeistään 15. päivänä helmikuuta 2002 klo 16.15

Suomen Akatemiassa lisätietoja antavat tiedesihteerit:

- Katri Haila (biotieteiden ja ympäristön tutkimuksen yksikkö) puh. (09) 77488 216 katri.haila@aka.fi
- Päivi Messo-Lindén (kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen yksikkö) puh. (09) 77488 224 paivi.messo-linden@aka.fi
- Eeva Karjalainen (luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen yksikkö) puh. (09) 77488 442 eeva.karjalainen@aka.fi
- Tellervo Raijas (terveyden tutkimuksen yksikkö) puh. (09) 77488 245 tellervo.raijas@aka.fi

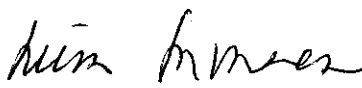
Tutkijakoulumäärärahojen hakua koskevista periaatteellisista asioista saa tietoa myös pääsihteeri Liisa Savunelta, puh. (09) 77488 223 liisa.savunen@aka.fi.

Opetusministeriössä tutkijakouluja koskeviin kysymyksiin vastaa ylitarkastaja Marja Pulkkinen, puh. (09) 1341 7223 marja.pulkkinen@minedu.fi.

Tutkimusjohtaja

Anneli Pauli

Pääsihteeri

Liisa Savunen